

Sygn. akt I ACa 390/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Mariola Głowacka (spr.)
Sędziowie:	SA Ewa Staniszevska SA Marek Górecki
Protokolant:	st.sekr.sądowy Kinga Kwiatkowska

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2012 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko **Skarbowi Państwa- Dyrektorowi Zakładu Karnego we W., Prezesowi Sądu Okręgowego w P. i Prezesowi Sądu Rejonowego P. (1)**

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 9 lutego 2012 r., sygn. akt I C 656/11

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. w punktach 1 i 2 w ten sposób, że zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – Dyrektora Zakładu Karnego we W. i Prezesa Sądu Rejonowego P. (1) na rzecz powoda kwotę 50.000 zł (pięćdziesiąt tysięcy),

2. w punkcie 5 w ten sposób, że zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

II. w pozostałym zakresie apelację powoda oddala,

III. w pozostałym zakresie apelację pozwanego oddala,

IV. przyznaje od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w P.) adwokat A. Ł. kwotę 3.321 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym,

V. nakazuje ściągnąć od powoda z przysądzonego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w P.) kwotę 6.500 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji.

/-/SSA E. Staniszevska /-/SSA M. Głowacka /-/ SSA M. Górecki

Sygn. akt I ACa 390/12

UZASADNIENIE

Powód A. K. po ostatecznym sprecyzowaniu żądań pozwem wniesionym do sądu w dniu 7 marca 2011r. skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Zakładu Karnego we W. domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 200.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dobra osobistego w postaci wolności.

Pozwany Skarb Państwa - Dyrektor Zakładu Karnego we W. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa w odpowiedzi na pozew z dnia 7 lipca 2011r. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 9 lutego 2012r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 20.000 zł oddalając powództwo w pozostałym zakresie, odstąpił od obciążenia powoda kosztami sądowymi, przyznał od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w P.) na rzecz adwokat A. Ł. kwotę 4.428 zł brutto tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu i nie obciążył powoda poniesionymi przez pozwanego kosztami zastępstwa procesowego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód A. K. został zatrzymany w dniu 3 marca 2003r. i osadzony w Areszcie Śledczym. Wobec powoda wdrożono wykonywanie kary pozbawienia wolności w tym 35 dni kary zastępczej orzeczonej przez Sąd Rejonowy w P. w sprawie VI K 1132/01, 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej przez Sąd Rejonowy w P. w sprawie VI K 1132/01, 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej przez Sąd Rejonowy w P. w sprawie VI K 691/02, 9 dni kary zastępczej orzeczonej przez Sąd Rejonowy w P. w sprawie VI K 1413/01 i 3 lat pozbawienia wolności orzeczonej przez Sąd Rejonowy w sprawie VI K 753/03. W dniu 9 listopada 2005r. powód został przetransportowany i osadzony w Zakładzie Karnym we W.. W trakcie odbywania kary pozbawienia wolności powód złożył do Sądu Rejonowego w P. wniosek o połączenie wyrokami łącznym orzeczonych wobec niego kar pozbawienia wolności. Wyrokiem łącznym z dnia 12 czerwca 2006r. Sąd Rejonowy w P. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. i art. 85 i 86 § 1 k.k. wymierzone wyrokami Sądu Rejonowego w P. w sprawach VI K 1132/01, VI K 691/02 i VI K 753/03 kary pozbawienia wolności (w łącznym wymiarze 6 lat i 2 miesiące) połączył i wymierzył karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wyrok ten uprawomocnił się i został przesłany do Zakładu Karnego we W. w celu wykonania. Następnie Sąd Rejonowy w P. po rozpoznaniu wniosku Dyrektora Zakładu Karnego we W. postanowieniem z dnia 21 lipca 2006r. zaliczył skazanemu A. K. na poczet orzeczonej kary łącznej wyrokiem z dnia 12 czerwca 2006r. w sprawie VI K 286/06 okres tymczasowego aresztowania odbytego w sprawie VI K 691/02 od 17 grudnia 2001r. do 30 września 2002r. Koniec wykonywania orzeczonych wobec powoda kar zastępczych pozbawienia wolności (44 dni), a także kary łącznej pozbawienia wolności (4 lata i 6 miesięcy, przy czym zaliczono okres 286 dni tymczasowego aresztowania) przypadał na dzień 3 stycznia 2007r. Powód nie został poinformowany przez administrację Zakładu Karnego o końcowym dniu odbywanej kary pozbawienia wolności.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że Dyrektor Zakładu Karnego we W. pismem z dnia 20 lipca 2006r. zwrócił się do Sądu Rejonowego w Poznaniu o rozstrzygnięcie na mocy art. 13 § 1 k.k.w. wątpliwości dotyczących wydania wyroku łącznego z 12 czerwca 2006r. w sprawie VI K 286/06, gdyż - jego zdaniem - w wyroku tym połączono kary, które nie podlegały łączeniu na podstawie art. 85 k.k. Sąd Rejonowy w P., pomimo licznych monitów ze strony administracji Zakładu Karnego we W., nie rozstrzygnął wątpliwości dotyczących orzeczonej względem powoda kary łącznej pozbawienia wolności. Wyrok łączny nie został też wzruszony w trybie nadzwyczajnych środków odwoławczych, gdyż termin do wniesienia kasacji upłynął. Zakład Karny we W. nie zwolnił powoda w dniu 3 stycznia 2007r. Pomimo zakończenia odbywania kary pozbawienia wolności powód był przez ponad 20 miesięcy przetrzymywany w wymienionej jednostce

penitencjarnej. Powód został zwolniony na zarządzenie Przewodniczącej Wydziału VIII Grodzkiego Sądu Rejonowego P. (1) z dnia 12 sierpnia 2008r. Powód został ponownie zatrzymany w dniu 2 grudnia 2008r. w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa rozboju, za co następnie został prawomocnie skazany. Aktualnie odbywa karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym we W..

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie, choć nie w wysokości objętej żądaniem pozwu.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że powód dochodził zadośćuczynienia z tytułu naruszenia jego dobra osobistego w postaci wolności, gdyż był przetrzymywany w Zakładzie karnym bez jakiegokolwiek podstawy prawnej, a w szczególności bez prawomocnego wyroku karnego, którym orzeczono by wobec niego karę pozbawienia wolności. Podstawę prawną żądania zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych jest art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c. Poszkodowany, a więc powód w niniejszej sprawie, aby uzyskać zadośćuczynienie pieniężne musi, stosownie do art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., wykazać naruszenie dobra osobistego, winę sprawcy (przy czym w wypadku odpowiedzialności Skarbu Państwa za bezprawne zachowania jego funkcjonariuszy wystarczające jest wykazanie bezprawności), powstanie krzywdy w określonych rozmiarach, istnienie związku przyczynowego pomiędzy zawinionym naruszeniem dobra osobistego a powstałą krzywdą. Sąd podkreślił, że wolność jest jednym z podstawowych praw człowieka, a ochrona tego prawa została zagwarantowana w Konstytucji RP. Zgodnie z art. 41 ust. 1 Konstytucji każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą. Pozbawienie lub ograniczenie wolności może nastąpić tylko na zasadach i w trybie określonym w ustawach. Obowiązek poszanowania wolności każdego obywatela powinien być w szczególności przestrzegany przez władze publiczne, które realizując swoje zadania represyjne w ramach imperium nie może stosować większego ograniczenia praw człowieka niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka represji. Dlatego też pozbawienie człowieka wolności przez władzę państwową może nastąpić co do zasady tylko na podstawie prawomocnego wyroku sądowego. W przypadku pozbawienia wolności nie na podstawie wyroku sądowego osoba dotknięta tą represją ma prawo odwołania się do sądu w celu niezwłocznego ustalenia legalności tego pozbawienia (art. 41 ust. 2 Konstytucji). Pozbawienie człowieka wolności możliwe jest na podstawie przepisów kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego w przypadku popełnienia przez niego przestępstwa za które zostanie prawomocnym wyrokiem skazany na karę pozbawienia wolności. Kodeks cywilny w art. 23 wymienia wolność jako jedno z dóbr osobistych człowieka pozostających pod ochroną prawa cywilnego, niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Osoba, której dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem może żądać zaniechania tego działania, a gdy naruszenie już zostało dokonane - usunięcia jego skutków (art. 24 § 1 k.c.).

Sąd pierwszej instancji uznał, że przetrzymywanie przez funkcjonariuszy służby więziennej osoby skazanej na karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym ponad okres, na który sąd orzekł tę karę, stanowi rażące naruszenie Konstytucji, przepisów kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego. Uzasadnia więc odpowiedzialność Skarbu Państwa za skutki tego zachowania na podstawie art. 417 k.c. W szczególności w takim wypadku poszkodowanemu przysługuje roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w oparciu o art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. Za okoliczność niesporną Sąd uznał odbywanie przez powoda w Zakładzie Karnym we W. kary pozbawienia wolności i zastępczej kary pozbawienia wolności w okresie od 9 listopada 2005r. do 12 sierpnia 2008r. (z krótką przerwą). Orzeczone wobec powoda kary pozbawienia wolności w łącznym wymiarze 6 lat i 2 miesiące zostały połączone przez Sąd Rejonowy w P. wyrokiem łącznym z dnia 12 czerwca 2006r. wydanym w sprawie VI K 286/06 i z tego względu orzeczono karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 4 lat i 6 miesięcy. Następnie na poczet tej kary zaliczono powodowi okres tymczasowego aresztowania w jednej ze spraw (VI K 691/02) od 17 grudnia 2001r. do 30 września 2002r. W związku z powyższym koniec odbywanej przez powoda kary przypadał na dzień 3 stycznia 2007r. Okoliczność ta pozostawała bezsporna pomiędzy stronami i została przyznana przez stronę pozwaną w odpowiedzi na pozew, a następnie potwierdzona przez powoda. W takim stanie rzeczy Sąd nie prowadził w tym zakresie dalszego postępowania dowodowego, gdyż stosownie do art. 229 k.p.c. nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości. W okolicznościach sprawy z uwagi na wymiar kary łącznej (4 lata i 6 miesięcy), zastępczych kar pozbawienia wolności (44 dni), a także zaliczenia na poczet kary pozbawienia wolności okresu tymczasowego aresztowania (286 dni) nie budzi wątpliwości, że koniec

wykonywania kary przypadał na dzień wskazywany przez obie strony postępowania. Sąd nie znalazł więc podstawy, by kwestionować prawdziwość przyznanego faktu.

Sąd pierwszej instancji uznał, że powód był przetrzymywany przez funkcjonariuszy Zakładu Karnego we W. w okresie od 3 stycznia 2007r. do 12 sierpnia 2008r. bez żadnej podstawy prawnej, gdyż w tym czasie do wykonania nie wdrożono żadnej kary orzeczonej wobec powoda prawomocnym wyrokiem skazującym. Powyższa okoliczność nie była kwestionowana przez pozwanego. W konsekwencji Sąd uznał, że powód był pozbawiony wolności z rażącym naruszeniem art. 41 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, a także przepisów kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że pozwany w odpowiedzi na pozew wywodził, iż zachowanie funkcjonariuszy nie było bezprawne, gdyż fakt wydania wyroku łącznego nie pozbawia legalności orzeczonych poszczególnymi wyrokami kar pozbawienia wolności, jednakże argumentacja ta opierała się na judykatach Sądu Najwyższego, które zostały wydane w zupełnie odmiennych okolicznościach faktycznych, a zatem nie mogły znaleźć zastosowania w realiach niniejszej sprawy. Sąd podkreślił, że Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2006r. I KZP 11/06 (OSNKW 2006/7-8/64) wyraził pogląd zgodnie z którym, gdy skazany wyrokiem łącznym odbył karę pozbawienia wolności w wymiarze przekraczającym orzeczoną później karę łączną, to pozbawienie wolności przekraczające wymiar orzeczonej wyrokiem łącznym kary nie może być uznane za niesłuszne, ponieważ wykonywanie poszczególnych kar wobec skazanego miało podstawę w prawomocnych, prawidłowych wydanych wyrokach skazujących. Sąd pierwszej instancji uznał jednak, że taka sytuacja nie zaistniała w rozstrzyganej sprawie, gdyż wyrok łączny został wydany w stosunku do powoda przed upływem okresu wykonania kar orzeczonych poszczególnymi wyrokami, a w takim wypadku wykonaniu podlega tylko kara łączna, a nie kolejno połączone kary pozbawienia wolności. Zgodnie bowiem z treścią art. 576 k.p.k. z chwilą uprawomocnienia się wyroku łącznego, wyroki podlegające połączeniu nie ulegają wykonaniu w zakresie objętym wyrokiem łącznym. W wypadku wymierzenia w wyroku łącznym kary niższej od okresu odbytych i połączonych już kar pozbawienia wolności lub równej temu okresowi, przewodniczący niezwłocznie zarządza zwolnienie skazanego, jeżeli nie jest on pozbawiony wolności w innej sprawie. Przesyłając zarządzenie do wykonania, załącza się wydany wyrok łączny. Po otrzymaniu odpisu wyroku łącznego Dyrektor Zakładu Karnego we W. powinien ponownie przeliczyć długość odbywanej przez powoda kary i jako organ pełniący funkcje wykonawcze (art. 1 i 2 k.k.w.) zastosować się do sentencji wyroku łącznego, nawet jeśli miał uzasadnione wątpliwości co do merytorycznej zasadności połączenia wobec powoda kar orzeczonych kilkoma wyrokami. W konsekwencji Sąd uznał, że zachowanie funkcjonariuszy pozwanej jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa nosiło cechy bezprawności i było sprzeczne z art. 41 ust. 1 Konstytucji, art. 576 k.p.k. a także art. 79-90 k.k.w. Jednocześnie pozwany w toku postępowania nie zdołał przytoczyć żadnych okoliczności wyłączających jego odpowiedzialność na podstawie art. 417 k.c. w szczególności poprzez wykazanie, że zachowanie funkcjonariuszy Zakładu Karnego było zgodne z obowiązującymi regulacjami prawnymi dotyczącymi wykonywania kary pozbawienia wolności. Do przypisania odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa nie ma konieczności wykazywania winy w działaniu bądź zaniechaniu jego funkcjonariuszy. Art. 417 § 1 k.c. wymaga jedynie bezprawności działania bądź zaniechania pozwanego. Zasadę tę stosuje się również w przypadku dochodzenia przez osobę poszkodowaną zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych (art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c.). Jak wskazują bowiem najnowsze orzeczenia Sądu Najwyższego utrzymywanie jako przesłanki tej odpowiedzialności także czynnika subiektywnego (winy) naruszałoby konstytucyjnie ukształtowaną zasadę odpowiedzialności Państwa za działanie w sferze imperium (vide: uzasadnienia uchwał składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2008r. III CZP 31/08, OSNC 2009, nr 3, poz. 46, a także z dnia 18 października 2011r. III CZP 25/11 Biul. Sądu Najwyższego 2011/10/6). Naruszenia wolności człowieka z natury rzeczy rodzi u niego negatywne przeżycia psychiczne. Zdaniem Sądu doznanie przez powoda krzywdy było oczywiste. Także istnienie normalnego związku przyczynowego (art. 361 § 1 k.c.) pomiędzy bezprawnym zachowaniem pozwanego, a naruszeniem wolności powoda i odniesioną przez niego z tego tytułu krzywdą było niewątpliwe. Sąd biorąc powyższe pod rozwagę uznał, że w sprawie zachodziły wszystkie przesłanki odpowiedzialności pozwanego za krzywdę powoda (art. 448 k.c.).

W ocenie Sądu pierwszej instancji nie zasługiwał na uwzględnienie podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczeń powoda. Według pozwanego trzyletni termin przedawnienia liczony od chwili dowiedzenia

się przez powoda o szkodzie i osobie sprawcy (art. 442¹ § 1 k.c.) rozpoczął biec w dniu 3 stycznia 2007r., a więc z chwilą zakończenia odbywania przez A. K. kary pozbawienia wolności wynikającej z wyroku łącznego. Jednakże w aktach sprawy brak jakichkolwiek dowodów wskazujących na to, że powód w tym dniu dowiedział się o powstałej szkodzie. Jest to zresztą niemożliwe, gdyż dopiero od dnia kolejnego doszło do działań naruszających dobra osobiste powoda, gdyż od 4 stycznia 2007r. powód był bezprawnie pozbawiony wolności. Powód o szkodzie dowiedział się dopiero z chwilą zarządzenia zwolnienia go z Zakładu Karnego, co nastąpiło w dniu 12 sierpnia 2008r. Od tej daty należy liczyć 3 letni termin przedawnienia, a zatem jego koniec przypadła w terminie już po wniesieniu przez powoda pozwu w niniejszej sprawie (10 marca 2011r.). Z tego względu roszczenia powoda nie uległy przedawnieniu, a zatem nie było podstaw do oddalenia powództwa na podstawie art. 442¹ § 1 k.c.

Sąd pierwszej instancji ustalając wysokość zadośćuczynienia należnego powodowi wskazał na najwyższą wagę naruszonego dobra osobistego (wolność), stosunkowo długi i nieprzerwany czas utrzymywania się stanu naruszającego to dobro, oczywistą przewagę pozycji pozwanego i jego funkcjonariuszy nad powodem, która czyniła każde naruszenie praw A. K. boleśniejszym oraz fakt, że przeproszenie powoda przez pozwanego stanowiłoby dla powoda w tej sytuacji tylko niewielką satysfakcję. Sąd podkreślił, że naruszenie wolności powoda miało charakter długotrwały - skarżący był nim dotknięty przez okres około 20 miesięcy. Powód w tym czasie przebywał w trudnych warunkach egzystencjalnych, prawa osobiste uległy znacznemu ograniczeniu podczas, gdy w przypadku prawidłowego obliczenia długości kary A. K. w tym czasie mógłby żyć na wolności. Z drugiej strony w przypadku rekompensaty za cierpienia doznane przez osobę poszkodowaną nie można pomijać faktycznie doznanych przez powoda ujemnych przeżyć w czasie w którym utrzymywał się stan naruszający dobra osobiste. Powód nie miał świadomości bezprawności pozbawienia wolności, a jako osoba odbywająca przez wiele lat karę pozbawienia wolności przywykł już do warunków panujących w zakładzie karnym. Zdaniem Sądu trudno przyjąć, ażeby powód w trakcie pobytu w jednostce penitencjarnej doznawał negatywnych przeżyć psychicznych wynikających ze świadomości, że jest niesłusznie pozbawiony wolności. Mając to wszystko na uwadze Sąd uznał, że należąca powodowi rekompensata za pozbawienie go wolności winna wynieść kwotę 20.000 zł.

O kosztach procesu i kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. i art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005r. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

Apelacje od powyższego wyroku wniosły obie strony niniejszego postępowania.

Powód A. K. zaskarżył wyrok w części w zakresie w jakim powództwo oddalono. Powód zarzucił błędne ustalenia co do okoliczności jakie legły u podstaw wysokości zasądanego zadośćuczynienia przez niesłuszne przyjęcie, że zasądzona kwota 20.000 zł jest stosownym zadośćuczynieniem ze względu na warunki osobiste powoda w szczególności ze względu na brak u niego świadomości, że był pozbawiony wolności bez podstawy prawnej i jako odbywający wieloletnią karę pozbawienia wolności jest przyzwyczajony do warunków w zakładzie karnym. Powód wskazując na powyższy zarzut wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powodowa kwoty objętej żądaniem pozwu oraz nałożenie kosztów postępowania za drugą instancję w całości na pozwanego ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt 2 i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji celem jej ponownego rozpoznania. Jednocześnie pełnomocnik powoda wniósł o przyznanie od Skarbu Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w drugiej instancji, gdyż nie zostały one opłacone nawet w części.

Pozwany Skarb Państwa - Dyrektor Zakładu Karnego we W. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa zaskarżył wyrok w części w zakresie w jakim powództwo uwzględniono oraz postanowienie o nie obciążeniu powoda poniesionymi przez pozwanego kosztami zastępstwa procesowego. Pozwany zarzucił:

1) naruszenie prawa materialnego i procesowego tj. art. 442¹ § 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, że nie doszło do przedawnienia roszczenia,

2) naruszenie prawa procesowego tj. art. 67 § 2 k.p.c. poprzez przyjęcie, że dochodzone roszczenie wiąże się z działalnością Skarbu Państwa - Dyrektora Zakładu Karnego we W. a tym samym dopuszczenie do nieprawidłowej reprezentacji Skarbu Państwa,

3) naruszenie prawa procesowego i materialnego tj. art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. i art. 233 k.p.c w zw. z art. 41 ust. 1, 2 i 5 Konstytucji, art. 576 k.p.k., art. 13 § 1 k.k.w. w zw. z § 49 ust. 1, § 112 ust. 2 pkt 9 i § 48 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2004r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności, mające istotny wpływ na wynik sprawy poprzez dokonanie błędnych ustaleń faktycznych, wskutek dowolnej oceny materiału dowodowego przez przyjęcie, że powód był przetrzymywany przez pozwanego w okresie od 3 stycznia 2007r. do dnia 12 sierpnia 2008r. bez żadnej podstawy prawnej, gdyż w tym czasie do wykonania nie wdrożono żadnej kary orzeczonej wobec powoda prawomocnym wyrokiem skazującym,

4) naruszenie prawa procesowego i materialnego tj. art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. poprzez przyjęcie, że w oparciu o ustalony w sprawie stan faktyczny możliwe jest stwierdzenie zaistnienia wszystkich przesłanek odpowiedzialności tj. szkody niemajątkowej i bezprawności działań pozwanego,

5) naruszenie prawa materialnego tj. art. 417 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że pozwany w toku postępowania nie przytoczył żadnych okoliczności wyłączających jego odpowiedzialność w szczególności poprzez wykazanie, że zachowanie funkcjonariuszy Zakładu Karnego było zgodne z obowiązującymi regulacjami prawnymi dotyczącymi wykonywania kary pozbawienia wolności,

6) naruszenie prawa procesowego tj art. 102 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. poprzez zwolnienie powoda, jako strony przegrywającej proces, z obowiązku zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części, to jest w zakresie pkt 1 i 5 i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt 1 i 5 i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W każdym przypadku pozwany wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa według norm przepisanych.

Powód w odpowiedzi na apelację pozwanego wniósł o oddalenie apelacji jako bezzasadnej oraz obciążenie pozwanego Skarbu Państwa kosztami procesu.

Pozwany na rozprawie apelacyjnej w dniu 21 czerwca 2012r. wniósł o oddalenie apelacji powoda.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacje obu stron w części zasługiwały na uwzględnienie.

Ponieważ apelacja pozwanego jest dalej idącym środkiem odwoławczym od apelacji powoda, Sąd Apelacyjny w pierwszej kolejności ocenił zarzuty przytoczone przez pozwanego w apelacji.

Jako najdalej idący podlegał rozważeniu zarzut przedawnienia roszczenia powoda podniesiony przez pozwanego w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji. W rozstrzyganej sprawie, jeśli chodzi o termin przedawnienia roszczenia, znajduje zastosowanie art. 442⁽¹⁾ k.c. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, że powód dowiedział się o szkodzie i o osobie zobowiązanej do jej naprawienia w dniu zwolnienia z Zakładu Karnego na zarządzenie Przewodniczącej VIII Wydziału Grodzkiego Sądu Rejonowego P. (1), to jest w dniu 12 sierpnia 2008r. i od tego momentu należy liczyć trzyletni termin przewidziany w art. 442⁽¹⁾ k.c. Nie ma podstaw do uwzględnienia argumentacji pozwanego jeśli chodzi o możliwość dokonania przez powoda prostych działań arytmetycznych, aby obliczyć we własnym zakresie koniec odbycia kary pozbawienia wolności po wydaniu wyroku

łączonego w sprawie o sygn. akt VI K 286/06, skoro tychże działań, pomimo ciężącego na nim obowiązku, nie wykonała sama administracja zakładu karnego. Sąd Rejonowy doręczył odpis wyroku łącznego Dyrektorowi Zakładu Karnego we W. celem jego wykonania. Powoływanie się przez skarżącego na argument, że jak wynika z praktyki penitencjarnej osadzeni samodzielnie analizują wyroki łączne i ustalają samodzielnie termin końca kary, jest dowolny i nie znajduje przełożenia na realia rozstrzyganej sprawy, a to przy przyjęciu, że podstawowym obowiązkiem zakładu karnego jest czuwanie nad tym, aby wykonanie kary pozbawienia wolności odbyło się zgodnie z prawem. Powód otrzymał informację od pozwanego jeśli chodzi o przypadający koniec odbywania kary wynikający ze skazujących wyroków jednostkowych. Mając na względzie nieporównywalnie mniejszą wiedzę powoda jeśli chodzi o postępowanie karne wykonawcze, nie można czynić mu zasadnego zarzutu, że nie zwrócił się do administracji zakładu karnego o ponowne obliczenie kary po wydaniu w jego sprawie wyroku łącznego, a tym bardziej, że znał konkretny termin zakończenia kary. Trudno bowiem przyjąć, aby miał w tym zakresie przejmować obowiązki należące do administracji zakładu karnego. Ponadto zwrócić należy uwagę, że z akt o sygn. VIII Wp 143/08 (k. 11 tychże akt) wynika, że powód pismem z dnia 7 maja 2007r. zwrócił się do Sądu Rejonowego w P. o podanie kiedy w związku z wydaniem wyroku łącznego przypada koniec odbywania przez niego kary pozbawienia wolności. Z akt tej sprawy wynika, że Sąd Rejonowy w P. nie udzielił powodowi odpowiedzi na w/w pismo. Nadto w piśmie procesowym z dnia 23 marca 2011r. powód wskazał, że powinien zostać zwolniony z zakładu karnego w dniu 3 września 2007r. (vide: k. 11 akt), zaś w uzasadnieniu do pozwu wywodził, że bez podstawy prawnej był przetrzymywany w zakładzie karnym 11 miesięcy (vide: k. 1 akt), a więc powinien być zwolniony we wrześniu 2007r. Z kolei pozwany Skarb Państwa - Dyrektor Zakładu Karnego we W. w odpowiedzi na pozew podał, że powód powinien być zwolniony w dniu 3 stycznia 2007r. Należy także zwrócić uwagę, że Sąd Rejonowy w P. Wydział VI Grodzki wydając w dniu 12 czerwca 2006r. wyrok łączny nie zaliczył A. K. na poczet orzeczonej kary łącznej okresu tymczasowego aresztowania. Sąd uczynił to dopiero postanowieniem z dnia 21 lipca 2006r., którym zaliczono okres tymczasowego aresztowania odbytego w sprawie VI K 691/02 od 17 grudnia 2001r. do 30 września 2003r. (vide: k. 44 akt). Następnie Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 23 listopada 2007r. sprostował oczywistą omyłkę pisarską w postanowieniu z dnia 21 lipca 2007r. (winno być w postanowieniu z dnia 21 lipca 2006r.) w ten sposób, że jako koniec okresu zaliczenia tymczasowego aresztowania na poczet orzeczonej kary łącznej przyjęć należy dzień 30 września 2002r. (vide: k. 45 akt). Powyższe postanowienie zostało wydane w dniu 23 listopada 2007r. podczas, gdy powód z zakładu karnego powinien być zwolniony już w dniu 3 stycznia 2007r. Powyższe okoliczności wskazują, że powód pomimo, iż miał świadomość wydania w jego sprawie wyroku łącznego nie wiedział kiedy nastąpi zakończenie kary. Natomiast niczym nie poparta i charakteryzująca się zupełną dowolnością supozycja pozwanego, jakoby powód celowo przebywał około 20 miesięcy w zakładzie karnym bezprawnie pozbawiony wolności, aby wystąpić z powództwem o zadośćuczynienie w rozstrzyganej sprawie, nie może służyć poddaniu zaskarżonego wyroku instancyjnej kontroli. Należy podkreślić, że żadna ustalona w sprawie okoliczność nie przemawia za przyjęciem, aby powód przed jego zwolnieniem z zakładu karnego miał świadomość, że od dnia 3 stycznia 2007r. pozostaje osadzony bezprawnie. W konsekwencji Sąd Apelacyjny podziela uznanie Sądu pierwszej instancji, że zarzut przedawnienia roszczenia nie zasługiwał na uwzględnienie.

Bezzasadnym okazał się również zarzut naruszenia art. 67 § 2 k.p.c. poprzez przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że dochodzone roszczenie wiąże się z działalnością Skarbu Państwa - Dyrektora Zakładu Karnego we W.. Po pierwsze stwierdzić należy, że wyżej przytoczony zarzut nie został przez skarżącego uzasadniony poza powołaniem jednolitego stanowiska judykatury w zakresie obowiązku sądu orzekającego ustalenia z działalnością jakiej konkretnie jednostki organizacyjnej wiąże się roszczenie przeciwko Skarbowi Państwa. Skarżący w żaden sposób nie podważył prawidłowości ustalenia, że roszczenie o zadośćuczynienia za bezprawne pozbawienie wolności wiąże się z działalnością Dyrektora Zakładu Karnego we W.. W ocenie Sądu Apelacyjnego, na gruncie rozstrzyganej sprawy, uzasadnione było przyjęcie, że dochodzone roszczenie wiąże się również z działalnością Prezesa Sądu Rejonowego P. (1) jako organu, na podstawie art. 2 pkt 1 k.k.w. oraz art. 3 § 1 k.k.w., który jest właściwy w postępowaniu dotyczącym wykonania wydanego wyroku łącznego.

Pozostałe zarzuty naruszenia prawa materialnego i procesowego podniesione w apelacji pozwanego zostaną przez Sąd Apelacyjny rozpoznane łącznie jako będące we wzajemnym powiązaniu.

Stwierdzić należy, że nie jest rzeczą administracji zakładu karnego, a ściśle organu postępowania wykonawczego jakim jest w myśl art. 2 pkt 5 k.k.w. dyrektor zakładu karnego kwestionowanie merytorycznej zasadności wyroku sądów karnych, ale ich wykonanie. Wątpliwości tego rodzaju z całą pewnością nie mogą być rozstrzygane w trybie przewidzianym w art. 13 k.k.w. Należy podzielić pogląd, że przedmiotem wyjaśnienia przewidzianego w dyspozycji art. 13 § 1 k.k.w. nie może być dokonywanie zmian lub uzupełnień orzeczenia, chociażby dane orzeczenie dotknięte było wadami. Sąd nie jest uprawniony do takich modyfikacji orzeczenia, do tego służą środki odwoławcze albo nadzwyczajne środki zaskarżenia - kasacja, wznowienie postępowania (vide: S. Paweła „Kodeks karny wykonawczy Komentarz” Białystok 1993, s. 78 w: Kodeks karny wykonawczy Komentarz prof. zw. dr hab. Stefan Leleń, Rok wydania 2012, Wydawnictwo C.H.Beck, Wydanie 4, komentarz do art. 13 k.k.w.) W konsekwencji należy przyjąć, że podważanie merytorycznej zasadności wyroku łącznego wydanego w sprawie sygn. akt 286/06 poprzez uznanie przez Dyrektora Zakładu Karnego we W., że kary połączone w przedmiotowym wyroku nie podlegały łączeniu na podstawie art. 85 i nast. k.k., nie należy do kompetencji Dyrektora Zakładu Karnego. Wniosek o rozważenie tej kwestii przez sąd karny z całą pewnością nie może wstrzymać wykonania prawomocnego wyroku łącznego, w szczególności zaś jego skutków określonych w art. 576 § 1 i 2 k.p.k. Merytoryczna prawidłowość prawomocnego wyroku karnego nie podlega również badaniu w rozstrzyganej sprawie przez sądy cywilne.

Stwierdzić należy, że w rozstrzyganej sprawie spełniona została przesłanka określona w art. 23 k.c. Powód wykazał w sposób niewątpliwy i niekwestionowany przez pozwanego, że został pozbawiony wolności w okresie od 3 stycznia 2007r. do 12 sierpnia 2008r., pomimo wydania przez Sąd Rejonowy w P. prawomocnego wyroku łącznego zgodnie z którym zakończenie odbycia kary pozbawienia wolności przypadło na dzień 2 stycznia 2007r. W konsekwencji powód przez 1 rok i 222 dni był pozbawiony wolności bezprawnie. Wolność człowieka jest niewątpliwie jednym z najważniejszych dóbr osobistych wymienionych wprost w art. 23 k.c. i chronionych na podstawie art. 41 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Pozbawienie wolności przez organy państwa może nastąpić tylko na podstawie i w granicach prawa. Stąd po ustaleniu, że powód winien być zostać zwolniony z Zakładu Karnego we W. w dniu 3 stycznia 2007r. po wydaniu prawomocnego wyroku łącznego i przy uwzględnieniu art. 576 k.p.k. nie budzi wątpliwości naruszenie jego dobra osobistego - wolności. Podkreślić należy, że wprawdzie na skutek wydania wyroku łącznego poszczególne wyroki, które dały mu podstawę, nie tracą mocy prawnej, to jednak z chwilą uprawomocnienia się wyroku łącznego nie podlegają one wykonaniu, w takim zakresie, w jakim wymierzone tymi wyrokami kary zostały połączone karą łączną wymierzoną wyrokiem łącznym (vide: Kodeks postępowania karnego. Komentarz do artykułów 468-682. Tom III, red. prof. dr hab. Piotr Hofmański, Elżbieta Sadzik, dr hab. Kazimierz Zgryzek, Rok wydania 2012, Wydawnictwo C.H.Beck, Wydanie 4, komentarz do art. 576 k.p.k.).

Po przyjęciu, że dobro osobiste powoda zostało przez pozwanego naruszone na podstawie art. 24 § 1 k.c. na stronie pozwanej spoczywał ciężar obalenia domniemania bezprawności zachowania, to jest wykazania, że pozbawienia powoda wolności przez okres 1 roku i 222 dni było zachowaniem zgodnym z prawem. Apelujący nie wywiązał się ze spoczywającego na nim ciężaru dowodu. Okoliczność, że Dyrektor Zakładu Karnego we W. zwrócił się do Sądu Rejonowego w P. XXIV Wydział Karny Wykonawczy z wnioskiem w trybie art. 13 k.k.w. - który jak wskazano wyżej był nieprawidłowy w zakresie badania merytorycznej zasadności rozstrzygnięcia - w żaden sposób nie uchyla bezprawności zachowania pozwanego polegającego na pozbawieniu wolności powoda bez podstawy prawnej. Skierowanie w/w pisma przez Zakład Karny we W. do Sądu Rejonowego w P., nieudzielenie przez Sąd Rejonowy w P. odpowiedzi na to pismo, okoliczność, że dokumentacja wykonawcza co do powoda nie znajdowała się u pozwanego nie może w żaden sposób prowadzić do przyjęcia wniosku, że pozbawienie wolności powoda było prawidłowe. Ewentualne bowiem nieprawidłowości w zakresie komunikacji pomiędzy dwoma jednostkami organizacyjnymi Skarbu Państwa nie mogą bowiem wywoływać dla powoda niekorzystnych skutków.

Należy również wskazać, w odniesieniu do zarzutów pozwanego co do braku zawinienia, że zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011r. III CZP 25/11 (Rzeczpospolita (...)) możliwość przyznania zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę wyrządzoną osadzonemu z powodu zbyt ciasnej celi (odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 448 k.c.) nie zależy od zawinienia. Nie ma podstaw, aby odstąpić od tego poglądu w niniejszej sprawie, w której powód był osadzony w zakładzie karnym bez podstawy prawnej. Stąd jedynie ubocznie

wskazać należy, że wina nieumyślna pozwanego w postaci niedołożenia obowiązku należytej staranności wymaganej w stosunkach danego rodzaju nie powinna być utożsamiona z intencjonalnym zachowaniem administracji zakładu karnego. Obciąża Państwo działające w sferze imperium.

Pozbawienie wolności człowieka wbrew jego woli z natury rzeczy rodzi u niego negatywne przeżycia psychiczne. Doznanie przez powoda krzywdy było więc oczywiste. Także istnienie normalnego związku przyczynowego (art. 361 § 1 k.c.) pomiędzy bezprawnym zachowaniem pozwanego, a naruszeniem wolności powoda i odniesioną przez niego z tego tytułu krzywdą było niewątpliwe. W konsekwencji zarzuty naruszenia prawa procesowego i materialnego tj. art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. i art. 233 k.p.c. w zw. z art. 41 ust. 1, 2 i 5 Konstytucji, art. 576 k.p.k., art. 13 § 1 k.k.w. w zw. z § 49 ust. 1, § 112 ust. 2 pkt 9 i § 48 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2004r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu okazały się chybione.

Jeśli chodzi o zarzut naruszenia art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie stwierdzić należy, że w niniejszej sprawie nie ma podstaw do oddalenia powództwa na podstawie art. 5 k.c. Żadne bowiem zasady współżycia społecznego nie mogą usprawiedliwiać wykonywania kary pozbawienia wolności w sposób sprzeczny z prawem godząc zarazem w dobra osobiste skazanego.

Zarzut naruszenia art. 448 k.c. w zw. art. 24 § 1 k.c. jako podniesiony w apelacjach obu stron zostanie przez Sąd Apelacyjny rozpoznany łącznie. Stwierdzić należy, że zasądzenie zadośćuczynienia lub określonej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny, jak zasadnie wskazuje pozwany, ma charakter fakultatywny i od oceny sądu zależy przyznanie pokrzywdzonemu ochrony w tej formie, nawet jeśli spełniona została przesłanka w postaci bezprawności naruszenia dobra osobistego. Nie oznacza to jednak dowolności i niczym nie ograniczonej arbitralności oceny sędziowskiej. Podstawowym kryterium pozostaje rozmiar i intensywność doznanego krzywdy (ocenianej według miar zobiektywizowanych), stopień negatywnych konsekwencji dla pokrzywdzonego wynikających z dokonanego naruszenia dobra osobistego, w tym także niewymiernych majątkowo. Jedną z istotnych przesłanek oceny jest również stopień zawinienia po stronie sprawcy naruszenia. Okoliczności dotyczące właściwości osobistych powoda jako recydywisty penitencjarnego wskazywane przez pozwanego oraz Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku miały niewątpliwie wpływ na uwzględnienie roszczenia jedynie w mniejszej części. Z drugiej strony Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że bezprawne zachowania Państwa działającego w sferze swego imperium zawsze uzasadniają uwzględnienie roszczenia jednostki co do zasady oraz, że nie zasługują na uwzględnienie argumenty zasadzające się wprost na porównaniu wysokości wynagrodzenia uzyskiwanego w gospodarce z wysokością przyznanego zadośćuczynienia. Wskazać należy, że powód z całą pewnością miał świadomość grożących mu konsekwencji za popełnianie przestępstwa. Trafił do zakładu karnego z własnego wyboru, doskonale wiedział w jakich warunkach odbywa się karę pozbawienia wolności i mimo tej wiedzy nie powstrzymał się od kolejnych przestępczych działań, które doprowadziły do jego izolacji w znanych mu warunkach. Przybywanie w warunkach jakie stwarzają zakłady karne jest efektem wyboru powoda, którego skutkiem jest pobyt w warunkach, jakie Państwo zapewnia skazanym. Powód nie wykazał, aby zachowanie pozwanego było celowe i nastawione na jego poniżenie czy upokorzenie. Nie ma podstaw do przyjęcia, aby Państwo działając poprzez swoje organy, jednostki organizacyjne i funkcjonariuszy w sposób zamierzony naruszyło wolność powoda. Ujemne przeżycia powoda związane z pobytem w zakładzie karnym ponad wymiar kary określonej wyrokiem łącznym były więc istotnie mniejsze aniżeli w przypadku, gdyby powód został skazany po raz pierwszy albo był osobą niewinną.

Za podwyższeniem zasądzonej przez Sąd Okręgowy sumy pieniężnej tytułem zadośćuczynienia decyduje okoliczność, że wolność oprócz życia i zdrowia jest jednym z najważniejszych dóbr osobistych chronionych przez prawo. Jej pozbawienie wiąże się z krzywdą o bardzo silnym natężeniu. Na poparcie powyższego należy wskazać, że kara pozbawienia wolności jest najsurowszą z kar przewidzianych w kodeksie karnym, za wyjątkiem dożywotniego pozbawienia wolności. Organy Państwa powinny wobec tego przykładać najwyższą wagę i dokładać wszystkich możliwych starań, aby jej wykonanie następowało na podstawie i w granicach prawa. Podkreślić również należy, że przestępstwo pozbawienia wolności przewidziane w art. 189 k.k. jest zagrożone karą do 10 lat pozbawienia wolności, co pośrednio świadczy o wysokiej wadze jaką do ochrony tego dobra przywiązuje ustawodawca. W rozstrzyganej

sprawie bezprawne pozbawienie wolności powoda trwało przez okres ponad 20 miesięcy – od 3 stycznia 2007r. do 12 sierpnia 2008r. Naruszenie dobra osobistego powoda miało więc długotrwały charakter, co niewątpliwie wzmocnia doznaną przez niego krzywdę. Należy jednak zwrócić uwagę, że jej intensywność zmniejszała okoliczność, że powód był przygotowany na pozbawienie wolności określonej w wymiarze przyjętym przez jednostkowe wyroki karne, na które został skazany. Stąd należy przyjąć, że wymiar doznanej krzywdy nie był zwiększony poprzez świadomość powoda, że odbywa ją niesłusznie, bowiem - jak sam wywodzi - powziął wiadomość o doznanej szkodzie niemajątkowej dopiero z chwilą jego natychmiastowego zwolnienia. Powód uzasadniając dochodzone roszczenie powoływał się na to, że mógłby prowadzić normalne życie, że miał dziewczynę (vide: wyjaśnienia powoda - k. 116 akt). A. K. poza w/w okolicznościami nie podał żadnych innych, które miałyby uzasadniać wysokość zadośćuczynienia. Nadto Sąd Apelacyjny ustalając wysokość zadośćuczynienia miał na uwadze fakt, że powód dochodząc roszczenia wykorzystał fakt, że Sąd Rejonowy w P. wydając wyrok łączny połączył do wykonania kary, które takiemu łączeniu w ogóle nie podlegały. Gdyby nie doszło do wydania wyroku łącznego powód musiałby odbyć karę pozbawienia wolności 6 lat i 2 miesiące, wymierzona zaś kara łączna wynosiła 4 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wszystkie wskazane wyżej względy zadecydowały o podwyższeniu przez Sąd Apelacyjny zadośćuczynienia należnego powodowi do kwoty 50.000 zł, która to suma będzie stanowiła współmierną rekompensatę za doznaną przez A. K. krzywdę.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 16 października 2012r. zawiadomił Prezesa Sądu Rejonowego P. (1) o toczącym się postępowaniu. Podkreślić należy, że pozwany w apelacji wskazywał, iż powód wiąże swoje roszczenie z działalnością Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Rejonowego P. (1) (vide: str. 7 apelacji - k. 148 akt). Zdaniem Sądu bezprawność działania tej jednostki Skarbu Państwa polega na tym, że pomimo, iż Zakład Karny we W. przy piśmie z dnia 20 lipca 2006r. zwrócił Sądowi Rejonowemu w P. wyrok łączny, a pismem z dnia 14 lipca 2008r. zwrócił postanowienie z dnia 23 listopada 2007r. Sąd ten do dnia 12 sierpnia 2008r. nie podjął żadnych działań. W szczególności nie wyegzekwował uzyskanie od Przewodniczącej Wydziału VI Grodzkiego tegoż Sądu, przez okres ponad dwóch lat, udzielenia odpowiedzi Dyrektorowi Zakładu Karnego we W. na pismo z dnia 20 lipca 2006r. Sąd Rejonowy w P. nie zwrócił do Zakładu Karnego we W. wyroku łącznego, nie zwrócił także dokumentacji wykonawczej dotyczącej powoda w której posiadaniu był od 20 lipca 2006r. do 12 sierpnia 2008r. Sąd ten nie udzielił też odpowiedzi na pismo powoda z dnia 7 maja 2007r., którym A. K. zwrócił się o podanie daty końca odbywania kary pozbawienia wolności. Sąd Rejonowy w P. przez okres 2 lat i 51 dni nie podjął czynności mających na celu wykonanie, wydanego z naruszeniem prawa, wyroku łącznego tj. nie skierował ponownie do wykonania dokumentacji przedmiotowego wyroku łącznego, nie podjął czynności mających na celu uchylenie tego wyroku w trybie art. 521 § 1 k.p.k., nie wstrzymał wykonania kary łącznej do czasu złożenia wniosku o kasację do Prokuratora Generalnego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego powyższe okoliczności przyczyniły się do tego, że powód bez podstawy prawnej był osadzony w Zakładzie Karnym we W. w okresie od 3 stycznia 2007r. do 12 sierpnia 2008r. Ponieważ z dniem 1 stycznia 2008r. został zniesiony Sąd Rejonowy w P., a akta sprawy wykonawczej VIII Wp 143/08 dotyczące powoda przejął Sąd Rejonowy P. (1) jako jednostkę organizacyjną Skarbu Państwa z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie wskazano Prezesa Sądu Rejonowego P. (1).

Ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jako znajdujące uzasadnienie w materiale zgromadzonym w aktach sprawy, Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne. Wnioski z nich płynące aprobuje z wyłączeniem wysokości zadośćuczynienia należnego powodowi. Sąd Apelacyjny nie aprobuje nadto postanowienia Sądu pierwszej instancji w przedmiocie nie obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów zastępstwa procesowego. Biorąc powyższe pod rozwagę zaskarżony wyrok w punktach 1 i 2 zmieniono, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zasądzając od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Dyrektora Zakładu Karnego we W. i Prezesa Sądu Rejonowego P. (1) na rzecz powoda kwotę 50.000 zł. W pozostałym zakresie apelację powoda, stosownie do art. 385 k.p.c., oddalono.

Zasadny okazał się także zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 102 k.p.c. podniesiony przez pozwanego. Okoliczność, że powód odbywa obecnie karę pozbawienia wolności i nie ma źródła dochodu została już uwzględniona, gdyż A. K. został zwolniony od kosztów sądowych. Suwerenną decyzją powoda było dochodzenie roszczenia w wysokości 200.000 zł. Ponieważ powód wygrał proces w 1/4 winien zwrócić Skarbowi Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa 3/4 kosztów zastępstwa procesowego tj. kwotę 2.700 zł. Stąd zaskarżony wyrok w punkcie

5 zmieniono, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zasądając od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W pozostałym zakresie apelacja pozwanego, zgodnie z art. 385 k.p.c., została oddalona.

Z mocy art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) Sąd Apelacyjny nakazał ściągnąć z zasądzonego na rzecz powoda roszczenia kwotę 6.500 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji.

Na podstawie § 6 pkt 6 i § 13 ust. 1 pkt 2 oraz § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) Sąd Apelacyjny przyznał adwokat A. Ł. kwotę 3.321 zł (w tym podatek VAT) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

/-/E. Staniszevska /-/ M. Głowacka /-/ M. Górecki